

1.3.2020

Jätehuoltomääräysten perustelumuistio Suupohjan jätelautakunta

Suupohjan jätelautakunta

30.1.2020

Yleiset jätehuoltomääräykset

Sisällysluettelo

KUNNALLISET JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSET

1.	Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	4
	1§ Soveltamisala	4
	2 § Määritelmät	4
	3 § Jätehuollon tavoitteet	4
2.	Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	4
	4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	4
	5 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella.....	4
	6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen	5
	7 § Kiinteistökohtainen jäteastia	5
	8 § Vapaa-ajan asunnon jäteastia	5
	9 § Kiinteistöjen yhteinen jäteastia	5
	10 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	5
	11 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat	5
3.	Jätteiden kerääminen kiinteistöltä	5
	12 § Erikseen lajiteltavat jätelajit	5
	13 § Kiinteistöiltä kerättävä poltettava jäte	6
	14 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	6
	15 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	6
	16 § Muut erikseen kerättävät jätteet	6
4.	Jätteiden omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen.....	7
	17 § Kompostointi	7
	18 § Jätteen polttaminen	7
	19 § Jätteen hautaaminen.....	7
	20 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa.....	7
	21 § Käytöstä poistetut maanalaiset polttonestesäiliöt.....	8
5.	Jäteastiat	8
	22 § Jäteastiatyypit.....	8
	23 § Jäteastian merkitseminen.....	8

24 § Jäteastioiden täyttäminen	8
25 § Tyhjennysvälit	8
26 § Jäteastian tyhjennyksen keskeytys	9
27 § Kunnossapito ja pesu	9
6. Jätteen keräyspaikat	9
28 § Jäteastian sijoittaminen	9
29 § Jätekatokset ja -huoneet	9
30 § Ekopisteet, hyötykäyttöasemat ja jätekeskus	9
7. Jätteenkuljetus	10
31 § Kuormaaminen	10
33. Kuljettaminen	10
33 § Jätteenkuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen	10
34 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat	10
34. Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet...	11
35 § Tyhjennysvälit	11
36 § Lietteiden omatoiminen käsittely	11
35. Roskaantumisen ehkäiseminen	12
37 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto	12
38 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla	12
36. Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	13
39 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto	13
40 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä	13
41 § Erityisjätteet	13
42 § Terveystieteiden vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	13
37. Muut määräykset	13
43 § Tiedottamisvelvoite	13
44 § Jätehuoltomääräysten valvonta	13
45 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	14
46 § Voimaantulo	14

KUNNALLISET JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSET

1. Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (179/2012), muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista oloista johtuvia, kuntaa koskevia yleisiä määräyksiä.

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Jätehuoltomääräykset koskevat pääasiassa kunnan vastuulle säädettyä jätehuoltoa. Jätelain 32 §:n mukaan kunnan järjestämä jätehuolto koskee vakituksessa asumisessa, vapaa-ajan asumisessa, asuntolassa sekä muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien asumisessa ja muussa vastaavassa toiminnassa syntyvää sako- ja umpikaivolietettä. Samoin kunnan vastuulle kuuluvat kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa ja asuinkiinteistöjen kanssa samaa keräyspistettä käyttävissä liikehuoneistoissa syntyvä yhdyskuntajäte.

2 § Määritelmät

Määritelmässä on pyritty selventämään niitä termejä, joita määräyksissä käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Tavoitteita koskevassa säännöksessä ei anneta jätelakia tarkentavia määräyksiä vaan siinä käsitellään jätelain 8 §:n velvoitteita. Nämä velvoitteet ovat keskeisiä ja tuodaan siksi esille jätehuoltomääräyksissä.

2. Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätelain 41 §:n mukaisesti kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan.

Pykälässä veloitetaan asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt ja muut kunnan vastuulle kuuluvien jätteiden tuottajat liittymään jätelain velvoittamina kunnan jätehuoltojärjestelmään.

5 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää myös muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan toimijan pyynnöstä tämän jätehuolto, mikäli toimijan

tarvitsemia palveluita ei ole tarjolla yksityisillä markkinoilla ja tuotettu jäte pystytään käsittelemään kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Tarvittavista jätehuoltopalveluista tehdään sopimus kunnan tai kunnan jätelaitoksen sekä palveluita tarvitsevan toimijan välillä.

6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Suupohjan jätelautakunnan alueella on jätelautakunnan päätöksen mukaisesti kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus. Liittyminen alueella järjestettyyn jätteenkuljetukseen tapahtuu tekemällä sopimus jätehuoltorekisteriin kuuluvan jätteenkuljetusyrityksen kanssa.

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, miten jätelain mukainen liittymisvelvollisuus kunnan jätehuoltojärjestelmään tulee käytännössä kiinteistöillä järjestää. Kiinteistö voi hoitaa liittymisvelvollisuutensa kiinteistökohtaisella astialla tai lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla (kimppa).

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Jätelain 40 §:n mukaisesti kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille sekä hankittava tarvittavat jäteastiat.

8 § Vapaa-ajan asunnon jäteastia

Pykälässä on tarkennettu vapaa-ajan asuntojen liittymisvelvollisuutta kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen ja kerrottu liittymisvaihtoehdot.

9 § Kiinteistöjen yhteinen jäteastia

Yhteisen jäteastian eli kimppa-astian perustaminen ja käyttö voidaan jätehuoltomääräyksissä mahdollistaa lähemmäksi sijaitseville kiinteistöille. Tärkeää on, että yhteisastian käyttö on seurattavissa, eikä muodostu esimerkiksi liian suuria hallitsemattomia yhteisastioita. Tämän takia yhteisastiasta velvoitetaan ilmoittamaan jätehuoltoviranomaiselle.

10 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Jätelain 41 §:n mukaan kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet voidaan kuljettaa kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen järjestämään keräyspaikkaan jätteen haltijan toimesta.

11 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Pykälässä kerrotaan kiinteistöjen haltijoille ja jätteen tuottajille vastaanottopaikoista, joihin jätteet voi toimittaa.

3. Jätteiden kerääminen kiinteistöltä

12 § Erikseen lajiteltavat jätelajit

Hyötyjätteille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista ja jätelain mukaista erilaatuisten jätteiden erillään pito velvollisuutta. Kunnan velvollisuutena on edistää kierrättämistä siten, että etusijajärjestys toteutuu ja kierrätystavoitteet täyttyvät.

Pakkausjätteet muodostavat merkittävän osan erilliskerättävistä hyötyjätteistä. Kunta voi edelleen täyden tuottajavastuun tultua voimaan jätelain 35 §:n nojalla huolehtia kyseisten pakkausjätteiden täydentävästä kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta tuottajien järjestämään vastaanottoaikaan, jos tuottaja ei itse huolehdi pakkausjätteiden kiinteistöittäisestä kuljetuksesta. Lisäksi kunta voi järjestää täydentävää pakkausjätteen alueellista keräystä (jätelaki 47 §, 3 momentti).

13 § Kiinteistöiltä kerättävä poltettava jäte

Poltettava jäte ohjautuu energiahyötykäyttöön Westenergyn jätevoimalaitokseen poltettavaksi. Etusijajärjestyksen noudattamiseksi on tärkeää, että yhdyskuntajätteestä saadaan syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen kautta eroteltua kaikki kierrätyskelpoiset jakeet. Lisäksi on huomioitava, että esimerkiksi metalli on tärkeää saada erotettua energiahyödyntämiseen menevästä sekalaisesta yhdyskuntajätteestä.

Poltettavan jätteen keräämiseen tarkoitettu jäteastia tulee olla käytössä kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä.

Lista jätteistä, joita ei saa sijoittaa sekalaisen yhdyskuntajätteen jätetastiaan on hyvä sisällyttää jätehuoltomääräyksiin. Siten voidaan edistää asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon toteutumista.

14 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Hyötyjätteille annettavilla erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista, sillä niiden kautta kierrättämisestä tehdään vaivatonta. Lisäksi niiden kautta vaikutetaan esimerkiksi energiahyödyntämiseen ohjautuvan sekalaisen yhdyskuntajätteen sisältöön, sillä esimerkiksi metalli ja lasi haittaavat polttoprosessia. Kiinteistöillä omiin jätetastioihinsa kerättävät hyötyjätteet kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

15 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Muille kuin asuinkiinteistöille annettavat erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä. Lisäksi kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään jätteensä toimittavat kiinteistöt voidaan velvoittaa noudattamaan tämän pykälän erilliskeräysvelvoitteita palvelusta tehtävässä sopimuksessa.

Vaikka jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet koskevat vain kunnan ensisijaisella vastuulla olevia jätteitä, on huomattava, että jäteasetuksen 14 §:ssä vaaditaan, että teollisuus-, palvelu- ja muun elinkeinotoiminnan harjoittajan on jätelaissa säädetyin edellytyksin järjestettävä vastuulleen kuuluvan paperi-, kartonki, lasi-, metalli-, muovi- ja biojätteen erilliskeräys ja kierrätys. Elinkeinonharjoittajien on noudatettava jäteasetuksen mukaisia velvoitteita.

16 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Muita erikseen kerättäviä jätelajeja ovat muut tuottajavastuunalaiset jätteet kuin pakkausjätteet sekä vaaralliset jätteet ja erityisjätteet.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa (15 §) tarkat erilliskeräysvelvoitteet, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöillä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kiinteistön haltijan omatoimisesta remontoinnista tai silloin kun kiinteistön haltija vastaa itse rakennus- ja purkujätteen

jätehuollosta hankkiessaan palveluita yrityksiltä. Mikäli remontointipalveluita tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöllä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, on se elinkeinotoiminnan jätettä, eikä siitä voida antaa jätehuoltomääräyksissä määräyksiä.

4. Jätteiden omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

17 § Kompostointi

Biojätteen kompostointi kiinteistöllä, joka ei kuulu biojätteen erilliskeräyksen piiriin, on erittäin suositeltavaa. Kompostointiin kannustaminen edistää etusijajärjestyksen toteutumista. Mikäli kiinteistöllä kompostoidaan siellä syntyvä biojäte, on mahdollista pidentää kyseisen kiinteistön poltettavan jätteen jäteastian tyhjennysväliä.

Kiinteistökohtaisessa kompostorissa voidaan kompostoida elintarvikejätettä, puutarhajätettä, kuivakäymäläjätettä ja tietyin edellytyksin vähäisiä määriä jätevesilietteitä. Jotta kompostointi onnistuu, on kompostorin ylläpitoon kiinnitettävä huomiota. Lisäksi korostetaan, että kompostoriin ei saa laittaa maatumatonta jätettä.

Elintarvike- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostorin pitää ehdottomasti olla jyräjä- ja haittaaeläinsuojattu. Ympärivuotisen kompostoinnin tulee tapahtua lämpöeristetyssä kompostorissa.

18 § Jätteen polttaminen

Jätteiden polttaminen tulee lähtökohtaisesti kieltää jätehuoltomääräyksissä.

Tavalliset kiinteistökohtaiset tulisijat eivät sovellu jätteiden polttamiseen. Jätteitä ei myöskään saa polttaa pihalla tynnyreissä tai muissa vastaavissa astioissa. Kotiloissa jätteiden poltosta syntyy alhaisen polttolämpötilan takia haitallisia päästöjä, eikä jätteen täydelliseen palamiseen tarvittavia olosuhteita saavuteta.

Kiinteistön lämmitysjärjestelmässä poltettavaksi voidaan sallia käsittelemätön puujäte, risut ja oksat sekä pienet määrät paperia, pahvia ja kartonkia. Paperia, pahvia ja kartonkia pitäisi käyttää vain sytykkeenä. Muiden jätteiden, kuten polttokelpoisen muovin, polttamista ei voi sallia kiinteistöjen tulipesissä, sillä niissä ei ole palamiselle optimaaliset olosuhteet.

19 § Jätteen hautaaminen

Jätteen hautaaminen maahan on kielletty. Jätteiden sijoittaminen maahan on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Jätteiden hautaamisesta voi aiheutua myös ympäristön pilaantumista.

20 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa

Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa on lähtökohtaisesti kielletty, ellei sitä erikseen sallita jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

21 § Käytöstä poistetut maanalaiset polttonestesäiliöt

Käytöstä poistetut maanalaiset polttoneste-, öljy- ja kemikaalisäiliöt ovat jätettä ja ne tulee ensisijaisesti poistaa maasta. Mahdollista ympäristön pilaantumista säätelee ympäristönsuojelulaki. Poikkeukset käsittelee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

5. Jäteastiat

22 § Jäteastiatyypit

Kiinteistöllä on oltava tarvittava määrä jäteastioita syntyvään jättemäärään, erilliskeräysvelvoitteisiin ja tyhjennysväliin nähden.

Jätelaissa kiinteistön haltija veloitetaan nimenomaan järjestämään vastaanottoa jätteille (40 §). Jäteasetuksen 10 §:ssä jätteen keräykseen liittyen todetaan, että kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan on huolehdittava siitä, vastaanottoa paikassa on riittävä määrä kannellisia säiliöitä, maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä, jätelavoja tai muita jäteastioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille.

On tärkeää, että jäteastiat on mitoitettu oikein tyhjennysväliin nähden, sillä ne on aina pystyttävä sulkemaan. Toisaalta tarpeeseen nähden liian suuria jäteastioita käyttämällä ei voi perustella pidempää tyhjennysväliä.

23 § Jäteastian merkitseminen

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa merkitsemään jäteastioihin niihin kerättävän jätelajin ja keräyksestä vastaavan yhteisön yhteystiedot. Tarkennuksena voidaan määrätä, että jäteastiaan tulee merkitä sekä jäteastian tyhjentämisestä vastaava taho, kuten kuljetusyritys, sekä käsittelyn järjestämisestä vastaava taho, kuten kunnallinen jätelaitos.

Lisäksi tilanteissa, joissa jäteastia ei ole kiinteistön välittömässä läheisyydessä on suositeltavaa velvoittaa merkitsemään siihen jäteastian haltijan tiedot. Tällöin mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti.

24 § Jäteastioiden täyttäminen

Jäteastioiden täyttämisestä säädetään jäteasetuksen 10 §:ssä. Jäteastioiden täyttämisen osalta jätehuoltomääräyksissä määrätään, mitä jäteastioihin voidaan laittaa ja miten jätteet tulee pakata. Käsin siirrettäville jäteastioille annettava maksimipaino antaa vähintään viitettä siitä, millaisia määriä jätettä jäteastiaan voi laittaa. Etuna on se, että jätteen haltija ei voi sijoittaa jäteastiaan tätä painavampia jätteitä.

Jos jäte ei jostain syystä mahdu kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa jäteastiaan, on määräyksissä annettu mahdollisuus sijoittaa jäte jäteastian läheisyyteen. Sijoittaminen on rajattava sellaiseksi, että siitä ei aiheudu haittaa tai vaaraa vastaanottoa paikalla tai jätteenkuljetukselle. Jätteen sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle ei saa myöskään aiheuttaa työturvallisuusriskiä.

25 § Tyhjennysvälit

Jäteastiat on tyhjennettävä riittävän usein, jotta hygieenisiä haittoja tai hajuhaittoja ei pääse syntymään. Kyseiset haitat aiheutuvat yleensä muiden jätteiden seassa olevasta biojätteestä. Poltettavan jätteen

jäteastian tyhjennysväliä voidaan pidentää erottamalla siitä biojäte. Jäteasetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jäteastiat niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan, eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa.

Tyhjennysvälit koskevat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvia asuinkiinteistöjä sekä muita kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Tyhjennysvälit määritetään paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden mukaisiksi.

26 § Jäteastian tyhjennyksen keskeytys

Kiinteistökohtaisen jäteastian tyhjennykset voidaan keskeyttää määräajaksi ympärivuotisessa käytössä olevan kiinteistön ollessa käyttämättömänä esimerkiksi pitkän lomamatkan tms. synn vuoksi. Edellytyksenä keskeytykselle on, että kiinteistö on kokonaan käyttämätön.

27 § Kunnossapito ja pesu

Jäteastian haltija veloitetaan huolehtimaan jäteastioiden asianmukaisesta kunnosta. Jäteasetuksen 10 § velvoittaa pitämään jäteastian kunnossa ja puhdistamaan sen riittävän usein, jotta keräyksestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Asia liittyy siis myös työturvallisuuteen.

6. Jätteen keräyspaikat

28 § Jäteastian sijoittaminen

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastaanottoaikan järjestämiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyen.

Koska jäteastioiden sijoittamiseen liittyvät asiat vaikuttavat merkittävästi työturvallisuuteen, on niihin kiinnitettävä huomiota. Esimerkiksi jäteastioiden liikuttaminen sekä kuormaaminen pitää pystyä tekemään turvallisesti, kuten myös liikkuminen alueella.

29 § Jätekatokset ja -huoneet

Määräyksellä ohjataan jätetilojen suunnittelua, rakentamista ja käyttöä. Jätekatoksen tai -huoneen sijoittamisessa kiinteistölle on huomioitava rakennusvalvontaviranomaisen ja pelastusviranomaisen antamat ohjeet ja määräykset.

30 § Ekopisteet, hyötykäyttöasemat ja jätekeskus

Alueellisille keräyspisteille annettavilla määräyksillä varmistetaan keräyspisteiden asiallinen käyttö ja ehkäistään roskaantumista.

7. Jätteenkuljetus

31 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaamista käsittelevät pykälät koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä.

Kuormausaikoja määriteltäessä on otettava huomioon paikalliset tarpeet, jotka riippuvat kuljetusten logistiikasta. Kuormaaminen on tarpeen sallia myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pääsiäisen aikana. Kuormaamista lauantaisin ja pyhäpäivinä voidaan rajoittaa sallimalla se ainoastaan arkipyhien yhteydessä.

Kuormausajat koskevat myös elinkeinotoimintaa, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen toteutettavuuteen ja niiden kautta estetään melun syntymistä, joka voi olla terveyshaitta.

32 § Kuljettaminen

Kuljettamisen osalta tavoitteena on varmistaa, että se ei aiheuta ympäristön roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jäteasetuksen 11 § velvoittaa kuljettamaan jätteet tiiviissä pakkauksessa, umpinaisessa kuljetusvälineessä tai muuten peitettynä.

Vastuussa jätteiden asianmukaisesta kuljetuksesta on jätteenkuljettaja.

Jätelain 121 § määrää siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta tietyille jätelajeille. Jätehuoltomääräyksissä voidaan tuoda esille kyseinen laatimisveloite ja velvoittaa luovuttaja, kuljettaja ja vastaanottaja olemaan selvillä siitä. Jätelaissa ja asetuksessa on tarkat määräykset ja sisältövaatimukset siirtoasiakirjaan liittyen.

33 § Jätteenkuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätelain 39 §:ssä määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista. Velvollisuutta täsmennetään jäteasetuksen 26 §:ssä. Tietojen toimittamistavasta määrätään jätehuoltomääräyksissä.

Jätteenkuljettajan on vuosittain annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Kunnan jätehuoltoviranomainen voi pyytää toimittamaan tiedot neljännesvuosittain, jos se on toiminnan seuraamiseksi tarpeellista.

Jotta tietojen siirtäminen kuljetusrekisteriin olisi mahdollisimman tehokasta, on tiedot järkevintä ja suositeltavaa määrätä toimittamaan sähköisesti muokattavissa olevassa muodossa. Pelkkä sähköinen muoto ei riitä, sillä tällöin tiedot voidaan toimittaa esimerkiksi pdf-muodossa, josta tietoja ei voida muokata.

34 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat ja kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen luovutetut jätteet on kuljettettava kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen osoittamaan paikkaan. Jätteitä ei saa kuljettaa muihin vastaanottopaikkoihin. Tuottajavastuunalaiset pakkausjätteet veloitetaan jätelain mukaisesti kuljettamaan tuottajien järjestämään vastaanottoaikaan tai kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen järjestämään välivarastointipaikkaan, josta ne kuljetetaan tuottajien jätehuoltoon.

Asianmukaisen jätehuollon ja etusijajärjestyksen edistämiseksi voidaan määräyksissä korostaa, että sekalaisen yhdyskuntajätteen mukana ei saa käsittelyyn toimittaa hyödynnettävissä olevia jätelajeja tai vaarallista jätettä.

8. Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet

35 § Tyhjennysvälit

Asumisessa syntyvien ja muiden kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien lietteiden osalta jätehuoltomääräyksissä määrätään lähinnä säiliöiden tyhjennysväleistä sekä mahdollisuuksista lietteen omatoimiseen käsittelyyn.

Tarkoituksena on varmistaa, että asumisessa syntyvät lietteet käsitellään asianmukaisesti eikä niistä pääse aiheutumaan haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Lähtökohtaisesti lietteet kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa lietteiden pienimuotoinen omatoiminen käsittely. Jätelain 41 §:n 2 momentissa säädetään, että ” Jätteen haltija voi 1 momentin estämättä järjestää sellaisen jätteen kuljetuksen, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljetettavaksi tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, jos kuljetus on hyväksytty kunnan jätehuoltomääräyksissä tai ympäristönsuojelulain 19 §:n nojalla annetuissa kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. Jätteen haltija voi vastaavin edellytyksin itse käsitellä jätteen kiinteistöllään, jos käsittely on pienimuotoista.”

On tärkeää huomata, että vähimmäistyhjennysvälejä on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Jätevesilietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen, biosuotimiin kertyvien massojen sekä maapuhdistamoiden massojen jätehuollosta.

Jätelain 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakemuksen alueelliselle ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Jätehuoltomääräyksissä annettava velvoite luovuttaa liete ainoastaan ko. rekisteriin hyväksytylle toimijalle on tärkeää lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa.

Lisäksi määräyksessä veloitetaan kuljettamaan liete kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen osoittamaan paikkaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa.

36 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Jätehuoltomääräyksissä sallitaan pienimuotoinen lietteiden omatoiminen käsittely jätelain 41 §:n mukaan. Omatoimisesta lietteen käsittelystä tulee ilmoittaa jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tarvitaan, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista.

Omatoiminen saostussäiliöiden jätevesilietteiden ja umpisäiliöiden jätevesien käsittely voidaan sallia, jos kiinteistöllä on käytössään siihen soveltuvat laitteistot sekä olosuhteet ovat sopivat. Omatoimisessa käsittelyssä on varmistettava, että stabiloitu liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Myös muutaman (enintään neljän) lähitalouden käsittely sallitaan.

Ilmoituksenvaraisista eläinsuojista 138/2019 säädetyn asetuksen mukaan käymäläjätettä ei saa johtaa lannan varastointitiloihin eikä siten lietesäiliöön, koska niillä on yleinen puhdistamisvelvollisuus ympäristönsuojelulain nojalla. Liete tulee aina stabiloida ennen peltokäyttöä. Lietteen käyttöä lannoitustarkoituksessa rajoittavat mm. lannoitevalmistelaki (539/2006), nitraattiasetus (1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmisteista (24/2011). Kun käsiteltyä lietettä sijoitetaan peltoon erikseen, tiedetään sen tarkka sijoituspaikka ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Vähäisen lietemäärän osalta saostussäiliöiden lietteenpoisto ja -käsittely on rajoitetusti sallittu tehtäväksi itse siten, että lietteet kompostoidaan kiinteistöllä. Käytännössä tätä säännöstä voidaan soveltaa lähinnä vapaa-ajan kiinteistöillä, jotka eivät ole ympärivuotisessa käytössä. Kiinteistöllä on oltava käsittelyyn soveltuva kompostori sekä mahdollisuus poistaa liete säiliöstä esimerkiksi oppopumpulla. Joissakin laitepuhdistamoissa liete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida. Myös fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla.

Saostussäiliöiden, laitepuhdistamoiden ja umpisäiliöiden lietteitä sekä muita vastaavia jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa säännöksen mukaan levittää metsään tai muualle maastoon. Tämä on jätelain nojalla kiellettyä hallitsematonta jätteiden käsittelyä, josta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista.

9. Roskaantumisen ehkäiseminen

37 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Ulkona järjestettäviä yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta.

Yleisötilaisuuden järjestäjällä on velvollisuus huolehtia tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan hankkimalla sinne tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan, mikä ehkäisee roskaantumista merkittävästi. Myös lajittelu ja erilliskerääminen sekä jätehuoltoon liittyvä neuvonta on järjestäjän vastuulla.

38 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Tässä säännöksessä annetaan ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä velvoitteita.

Koska yleisillä alueilla olevat jäteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, on tarpeen korostaa, että määräys koskee kaikkien toimijoiden (esimerkiksi tienpitäjän) ylläpitämiä jäteastioita, vaikka kyseessä ovat kunnalliset jätehuoltomääräykset.

10. Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

39 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

40 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotikiinteistöjä lukuun ottamatta, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Pykälässä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Lisäksi veloitetaan kiinteistön haltija tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

41 § Erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi.

42 § Terveystieteiden vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Terveystieteiden erityisjäte on pakattava ja pakkaukset on merkittävä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

11. Muut määräykset

43 § Tiedottamisvelvoite

Kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisen varmistamiseksi määrätään kiinteistön haltijalle tiedottamisvelvollisuus jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville ja sitä muuten käyttäville.

44 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Jätelain mukaan jätehuoltomääräysten rikkomisesta annetaan ensin valvontamääräys lopettaa jätehuoltomääräysten vastainen toiminta ja vasta toiminnan toistuessa määrätään rangaistus.

Valvontailmoitusta seuraava toimenpide voi olla toiminnasta riippuen jätelain 129 §:n mukainen uhkasakko, teettämisuhka tai keskeyttämisuhka.

45 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein.

46 § Voimaantulo

Jätehuoltomääräykset tulevat säännöksen mukaan voimaan 1.3.2020 ja niillä kumotaan 1.4.2014 voimaan tulleet jätehuoltomääräykset. Biojätteen erilliskeräys on siirtymäsäännöksen mukaan aloitettava viimeistään 1.5.2024.